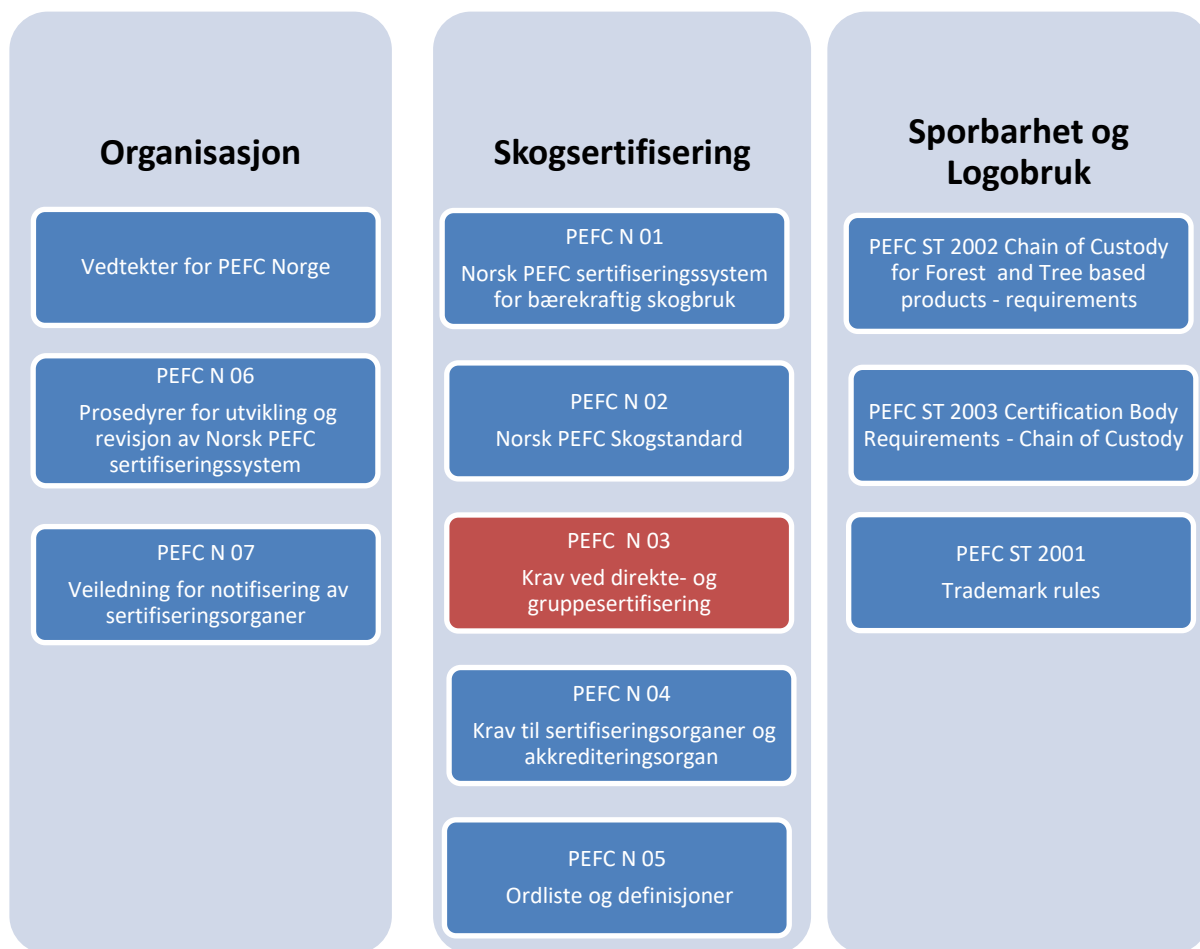

PEFC N 03:2022

Krav ved direkte- og gruppesertifisering

www.pefc.no

Forord:

Revisjon av PEFC Norges skogsertifiseringssystem

PEFC skogsertifiseringssystemet revideres hvert 5.år og PEFC Norge startet revisjonsprosessen 14. februar 2020 med åpen invitasjon for innspill til prosessen og deltakelse i arbeidskomite.

Arbeidskomiteen har i perioden juni 2020 til juni 2022 revidert Norsk PEFC Skogstandard og øvrige standarder som inngår i systemet.

Arbeidskomiteen har bestått av representanter fra følgende organisasjoner:

- Fellesforbundet
- Friluftsrådernes Landsforbund
- Kvinner i skogbruket
- Maskinentreprenørenes Forbund
- Natur og Ungdom
- Norges Skogeierforbund
- NORSKOG
- Norsk Friluftsliv
- Statskog SF
- Sabima
- Skognæringa Kyst
- Treforedlingsindustriens Bransjeforening
- Treindustrien
- WWF
- ZERO

I tillegg har følgende vært representert med observatører i arbeidskomiteen:

- Miljødirektoratet
- Landbruksdirektoratet
- NIBIO
- NINA
- Skogkurs
- Statsbygg

Oslo, 30. juni 2022

Copyright notice

© PEFC Norge 2022

Dette dokument er copyright beskyttet av PEFC Norge. Dokumentet er fritt tilgjengelig på PEFC Norge's hjemmeside eller ved henvendelse til PEFC Norge.

Det er ikke tillatt å gjøre endringer eller tilføyelser i dokumentet, og det er heller ikke tillatt å reprodusere eller kopiere dokumentet for kommersiell bruk uten tillatelse fra PEFC Norge.

Den offisielle versjonen av dokumentet er norsk, men er også oversatt til engelsk. I tvilstilfeller er det den norske versjonen som er gjeldende.

Dokumentets tittel:	Krav ved direkte- og gruppesertifisering
Dokument nummer:	PEFC N 03:2022
Godkjent av:	PEFC Norge
Godkjent dato:	18.08.2022
Ikrafttredelse:	01.03.2023
Overgangsperiode/-frist:	01.03.2024

Innhold

Forord:	1
1 Innledning.....	3
2 Omfang.....	3
3 Referanser og definisjoner.....	3
3.1 Referanser.....	3
3.2 Definisjoner	3
4 Sertifikatholders lederskap og kontekst.....	4
5 Krav til sertifikatholder	6
5.1 Formelle krav til sertifikatholder	6
5.2 Gruppesertifikatholders ansvar.....	6
5.3 Vilkår for avtale om deltakelse i gruppesertifisering	8
5.4 Suspendering og tilbaketrekning av avtale om deltakelse i gruppesertifisering og skogsertifiseringsbevis	8
5.4.1 Opphevelse av suspensjon.....	9
5.4.2 Ny sertifiseringsavtale i forbindelse med eksklusjon	9
5.4.3 Klage på suspensjon eller eksklusjon	9
6 Krav til gruppe medlemmer som inngår i gruppesertifisering.....	9
6.1 Krav til gruppe medlemmer.....	9
6.2 Oppsigelse av avtale	10
6.3 Klage på suspendering og tilbaketrekning av avtale	10
7. Sertifikatholder – ansvar og forpliktelser	11
7.1. Planlegging.....	11
7.2. Støtte og drift.....	11
7.2.1 Støtte.....	11
7.2.2 Drift	12
7.3. Rutiner og ansvar for etterlevelse av Norsk PEFC Skogstandard	12
8 Prestasjonsevaluering	15
8.1 Overvåking, måling, analyse og evaluering	15
8.2 Sertifikatholders internkontrollsystem	15
8.2.1 Retningslinjer for behandling av sertifiseringsavvik hos skogeiere med gruppesertifiseringsavtale.....	18
8.3 Ledelsens gjennomgåelse	19
9 Krav til kompetanse hos skogeier, entreprenører /skogsarbeider, funksjonær og ledelse	19
10 Forbedring	21

1 Innledning

Dette dokumentet er en del av PEFC Norge sitt sertifiseringssystem for bærekraftig skogbruk. Kravene er normative for gruppesertifikatholdere som administrerer gruppesertifisering av skogeiere i Norge.

Gruppesertifisering innebærer at skogeiere blir sertifisert under ett felles sertifikat, som forvaltes av en gruppesertifikatholder. Gjennom en slik organisering kan gruppen dele på kostnadene ved sertifisering, samt ta del i et felleskap for informasjon og rådgivning knyttet til ordningen.

Eiendomsstrukturen i Norge, med stor variasjon i eiendomsstørrelse, og stor bruk av entreprenører gjør gruppesertifisering til en fornuftig og rasjonell metode for å organisere skogsertifiseringen. Gruppesertifisering har vært dominerende sertifiseringsform siden PEFC Norge etablerte skogsertifiseringssystemet og fikk systemet godkjent første gang 24. mai 2000.

2 Omfang

Dette dokumentet definerer kravene til gruppesertifikatholdere og tilsluttede medlemmer av gruppesertifikatet. Kravene skal være oppfylt for å kunne sertifisere skogeiere under ett felles gruppesertifikat.

Dokumentet gjelder også for direkte sertifisering av enkelteiendommer.

3 Referanser og definisjoner

3.1 Referanser

Følgende styringsdokumenter inngår i tillegg som referanse for gruppesertifisering:

- Norsk PEFC Skogsertifiseringssystem – PEFC N 01
- Norsk PEFC Skogstandard – PEFC N 02
- Ordliste og definisjoner – PEFC N 05
- ISO 14001 – Ledelsessystemer for miljø

3.2 Definisjoner

Definisjoner brukt i dette dokumentet er beskrevet i dokumentet PEFC N 05 - Ordliste og definisjoner. Her beskrives kun følgende:

Gruppesertifikatholder: Organisasjon som organiserer og administrerer gruppesertifisering av skogeiere i henhold til PEFC Norge sitt sertifiseringssystem. Gruppesertifikatholder representerer alle medlemmene i gruppen over for sertifiseringsorganet og er ansvarlig for å sikre at kravene i den norske PEFC ordningen overholdes.

Gruppe organisering: En gruppe av deltakere som er representert gjennom gruppesertifikatholder med det formål å implementere sertifiseringssystem for bærekraftig skogforvaltning.

Grupped medlemmer: Skogeiere som har inngått avtale med en gruppesertifikatholder om deltakelse i gruppesertifisering. Gjennom avtalen forplikter skogeierne seg til å forvalte eiendommen i henhold til kravene i det PEFC Norge sitt sertifiseringssystem.

Gruppesertifikat: Et dokument som bekrefter at gruppesertifikatholder oppfyller kravene til bærekraftig skogforvaltning og øvrige krav i sertifiseringssystemet.

Sertifikatholder: Skogeier som innehar gyldig PEFC skogforvaltningssertifikat (direkte sertifisert) eller organisasjon som er gruppesertifikatholder.

Sertifisert areal: Samlet skogareal hos alle grupped medlemmene som inngår i et gruppesertifikat.

Sertifiseringsavtale: Avtale som inngås mellom skogeier og gruppesertifikatholder. Inneholder ansvar og plikter for begge parter

4 Sertifikatholders lederskap og kontekst

1. Lederskap

Sertifikatholders ledelse skal vise lederskap og forpliktelse til sertifiseringssystemet, jf. ISO 14001 kap 5.1. Ledelsen skal opprette, implementere og vedlikeholde en miljøpolicy innenfor definert omfang av sertifikatholders sertifiseringssystem, jf. ISO 14001 kap. 5.2.

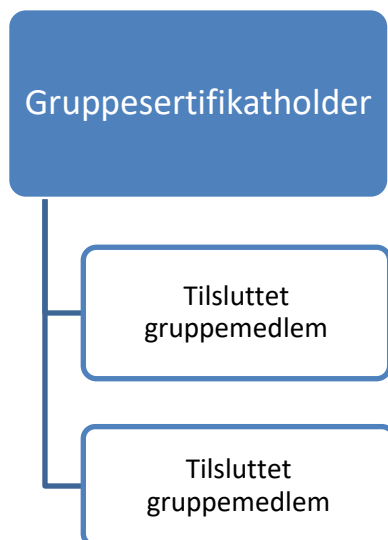
Sertifikatholder skal gi en forpliktelse til å:

- a) overholde Norsk PEFC Skogstandard og andre gjeldende krav i sertifiseringssystemet;
- b) integrere gruppesertifiseringskravene i ledelsessystemet;
- c) kontinuerlig forbedre ledelsessystemet;
- d) kontinuerlig bidra til forbedring av bærekraftig skogforvaltning hos grupped medlemmene

Forpliktelsen skal være en del av en sertifikatholders miljøpolicy og skal være offentlig tilgjengelig som dokumentert informasjon.

2. Organisasjonsstruktur

Gruppesertifikatholder skal ha beskrevet sin organisasjonsstruktur i forhold til sin virksomhet som gruppeadministrator, f.eks. gjennom et organisasjonskart. Gruppesertifikatholder skal definere og kommunisere roller, prosedyrer, rettigheter og plikter i arbeidet som gruppesertifikatholder. Ledelsen skal sørge for tilstrekkelige ressurser til forsvarlig gjennomføring av dette arbeidet. Det vises for øvrig til kravene i miljøstyringssystemet, ISO 14001.

Figur 7.1: Illustrasjon av gruppesertifisering

3. Sertifikatholder skal bestemme eksterne og interne forhold som er relevante for dens formål, jf. ISO 14001 kap 4.1.
4. Sertifikatholder skal forstå behovene og forventningene til interessepartene og bestemme (jf. ISO 14001 kap 4.2):
 - a) Berørte interessepartar som er relevante for gruppesertifiseringssystemet
 - b) De relevante behovene og forventningene til disse interessepartene
5. Sertifikatholder skal bestemme systemets omfang ved å avgrense og fastlegge anvendelsesområdet for systemet, jf. ISO 14001 kap. 4.3. Omfanget skal vedlikeholdes som dokumentert informasjon og være tilgjengelig for interessepartar.
6. For følgende kravpunkt i Norsk PEFC Skogstandard kan deler av kravpunktet oppfylles på gruppesertifikatnivå:
 - Kravpunkt 7 Samiske rettigheter; oppfølging og dialog med reindriftsnæringen.
 - Kravpunkt 10 Åpenhet om miljøinformasjon; utlevering av miljøinformasjon og tilrettelegging for dialog med interessegrupper.
 - Kravpunkt 11 Hogst; kompetanse om og oppfølging av mål og tiltak for å øke andelen lukket hogst og småflatehogster.
 - Kravpunkt 18 Bruk av plantevernmidler; kompetanse på integrert plantevern
 - Kravpunkt 23 Biologisk viktige områder; overvåke regional utvikling av biologisk viktige områder for eiendommer med mindre enn 1500 dekar produktiv skog.
7. Dersom sertifikatholder omsetter skogbaserte produkter som ikke er dekket av gruppesertifikatet, skal de ha et gyldig PEFC sporbarhetssertifikat på plass.

5 Krav til sertifikatholder

5.1 Formelle krav til sertifikatholder

For at en organisasjon/bedrift skal kunne være sertifikatholder må den:

1. Være registrert som juridisk enhet.
2. Ha et ansvarlig styre og en daglig ledelse.
3. Alle ledd i organisasjonsstrukturen knyttet til skogforvaltning og tømmeromsetning skal omfattes av sertifikatet.
4. Ha avtale med akkreditert og notifisert sertifiseringsorgan om sertifisering og årlig revisjon.
5. Ha gyldig PEFC-sertifikat utstedt av sertifiseringsorgan og tilhørende gyldig styringssystem i samsvar med PEFC N 01, kapittel 9.
6. Ha gyldig PEFC kontrakt og tilhørende PEFC-logolisens utstedt av PEFC Norge.
7. På vegne av sertifiseringsgruppen, forplikte seg til å handle i samsvar med kravene i standardene som Norsk PEFC sertifiseringssystem for bærekraftig skogbruk består av.

5.2 Gruppesertifikatholders ansvar

Skogeiere som sertifiseres via gruppesertifikatet skal være tilsluttet gruppesertifikatholder gjennom en skriftlig skogsertifiseringsavtale. Avtalen forplikter skogeierne til å forvalte skogen i henhold til kravene i Norsk PEFC Skogstandard. Avtalen skal være i samsvar med PEFC Norge sine krav til vilkår mellom skogeier og gruppesertifikatholder, som er beskrevet i kapittel 5.3 og kapittel 6. Ny avtale kan ikke inngås med suspendert skogeier, jf kapittel 5.4.

Gruppesertifikatholder har ansvar for å:

1. Etablere og holde ved like et effektivt ledelsessystem som dekker alle medlemmer i gruppen
2. Være gruppemedlemmenes representant i sertifiseringsprosessen, inkludert kommunikasjon og forhold knyttet til sertifiseringsorganet, som sertifisering/revisjon og kontraktsforhold.
3. Etablere skriftlige prosedyrer for ledelsen av gruppeorganisasjonen
4. Etablere skriftlige prosedyrer for opptak av nye gruppemedlemmer. Prosedyrene skal minimum verifisere informasjon om gruppemedlemmet iht. pkt 7 a,b og c
5. Etablere skriftlige prosedyrer med tanke på suspensjon og eksklusjon av gruppemedlemmer
6. Inngå avtale med skogeier om skogsertifisering gjennom tilslutning til gruppesertifikatet. Avtalen er skogeiers bevis på tilslutning til sertifiseringen. Avtale kan inngås i tilknytning til virkeskontrakt eller som en selvstendig skogsertifiseringsavtale.

7. Ha oversikt/register over sertifiserte skogeiendommer med følgende opplysninger om hvert medlem i gruppen:
 - a. Skogeiendommens gårds- og bruksnummer.
 - b. Navn og adresse på skogeier
 - c. Sertifisert skogareal (produktivt skogareal + uproduktivt skogareal). Opplysningene kan hentes fra skogbruksplanen eller fra databasen Gårdskart. Se <http://gardskart.skogoglandskap.no/>)
 - d. Skogeiere som har avvik under behandling og som skal gjennomføre korrigerende eller forebyggende tiltak som er pålagt av gruppesertifikatholder.
8. Innrapportere statistikk fra registeret til PEFC Norge.
9. Sørge for at gruppemedlemmene får nødvendig informasjon og veiledning for å oppfylle kravene i Norsk PEFC Skogstandard.
10. Løpende informere gruppemedlemmene om endringer i Norsk PEFC Skogstandard.
11. Kontrollere og dokumentere at gruppens medlemmer oppfyller kravene i sertifiseringssystemet. Se kapittel 8 for utfyllende krav til kontroll og revisjon.
12. Ha rutiner for avvik- og klagebehandling
13. Iverksette korrigerende og/eller forebyggende tiltak ved avvik hos sertifiserte skogeiere eller i gruppesertifikatholders administrative rutiner. Effekten av iverksatte tiltak skal evalueres i ettertid.
14. Offentliggjøre sammendraget av sertifiseringsorganets revisjonsrapport som utarbeides i forbindelse med sertifisering, oppfølgingsrevisjon og resertifisering.
15. Foreta en gjennomgang og lage en årlig miljørapport om oppfyllelse sertifiseringskravene, herunder resultatene fra internrevisjoner og eksterne revisjoner, og om effekten av forebyggende og/eller korrigerende tiltak. Alle miljørapportene skal være offentlig tilgjengelig. Rapporten skal minimum inneholde:
 - a. Overordnet om oppfyllelse av sertifiseringskravene
 - b. Ekstern revisjon; resultater, avvik og oppfølgingsbehov
 - c. Internkontrollsystem; resultater av interne revisjoner og internkontroll
 - d. Avvik og eksterne henvendelser; Oversikt og behandling
 - e. Gjennomførte forebyggende og/eller korrigerende tiltak
16. Gi sannferdige og dokumenterbare opplysninger til PEFC Norge etter de regler som er fastlagt av PEFC, inkludert grunnlag for å beregne sertifiseringsavgift.
17. Følge PEFC Norges retningslinjer for offentlighet i samsvar med PEFC N 01.
18. Sertifikattholder skal fremme likestilling og hindre diskriminering på grunn av kjønn, graviditet, foreldrepermisjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, alder og andre vesentlige forhold ved en person. Med likestilling menes likeverd, like muligheter og like rettigheter. Likestilling forutsetter tilgjengelighet og tilrettelegging.

19. Sertifikatholder skal jevnlig overvåke arbeidsforholdene og utføre tiltak om nødvendig.
20. Sertifikatholder skal ha oversikt over sine klimautslipp og kontinuerlig jobbe for å redusere disse gjennom klimapositive tiltak. Det skal så langt som mulig gjøres gjennom kvantitative målinger ut fra beste tilgjengelige metode.

I tillegg kan:

21. Gruppesertifiseringen organiseres slik at skogeier kan selge tømmer til andre enn gruppesertifikatholder. Dette forutsetter at skogeiers avtale om sertifisering tydeliggjør at gruppesertifikatholder har kontrollansvar.
22. Gruppesertifikatholder stille ytterligere krav for deltakelse i gruppen enn det som er fastsatt i dette dokumentet og i Norsk PEFC Skogstandard.

5.3 *Vilkår for avtale om deltakelse i gruppesertifisering*

Avtalen med hvert enkelt gruppemedlem skal være skriftlig og følgende punkter skal inngå som vilkår:

1. Avtalen kan være en frittstående skogsertifiseringsavtale eller være del av en virkeskontrakt mellom skogeier og gruppesertifikatholder. Når sertifiseringsavtalen inngår i virkeskontrakten, skal dette fremgå i overskriften at det er en virkeskontrakt med sertifiseringsavtale.
2. Avtalen skal underskrives av skogeier eller representant med fullmakt fra skogeier.
3. Avtalen skal beskrive at gruppemedlemmet forplikter seg til å følge norsk lovgivning som er relevant for skogforvaltningen, Norsk PEFC Skogstandard og gruppesertifikatholders øvrige anvisninger for å opprettholde medlemskap i gruppen.
4. Avtalen skal beskrive rettigheter for gruppesertifikatholder til å implementere eventuelle korrigerende eller preventive tiltak, og til å suspendere eller ekskludere medlemmer av gruppen ved alvorlige avvik fra Norsk PEFC Skogstandard. Se kapittel 5.4.
5. Avtalen skal beskrive at gruppemedlemmet aksepterer 3. parts kontroll og revisjon.
6. PEFC Norge kan konkretisere nærmere hva avtalen skal inneholde.

5.4 *Suspendering og tilbaketrekning av avtale om deltakelse i gruppesertifisering og skogsertifiseringsbevis*

Gruppesertifikatholder kan suspendere eller si opp avtalen om deltakelse i gruppesertifisering (eksklusjon) dersom det påvises at skogsertifiseringsbeviset misbrukes eller hvis det avdekkes alvorlige avvik fra Norsk PEFC Skogstandard som ikke følges opp. Se kapittel 8.

Suspensjon eller eksklusjon av avtalen meddeles gruppemedlemmet skriftlig.

Gruppesertifikatholder skal omgående opplyse sertifiseringsorganet og PEFC Norge om suspenderte og ekskluderte skogsertifiseringsbevis, inkludert begrunnelse for vedtaket.

Suspenderte og ekskluderte skogeiere registreres hos PEFC Norge, som holder alle øvrige sertifikatholdere oppdatert på denne oversikten.

5.4.1 Opphevelse av suspensjon

Suspenderte skogeiere kan ikke inngå i eksisterende gruppesertifikat eller inngå sertifiseringsavtale med annen gruppesertifikatholder før alle avvik påpekt av gruppesertifikatholder som suspenderte skogeier er lukket og internrevisjon er gjennomført. Særlige tiltak for å hindre gjentakelse skal vurderes, for eksempel at gruppemedlem ikke selv kan administrere nye drifter.

5.4.2 Ny sertifiseringsavtale i forbindelse med eksklusjon

Skogeiere som har blitt ekskludert fra et gruppesertifikat kan ikke inngå i et gruppesertifikat før det har gått 12 måneder fra eksklusjonen trådte i kraft. Alle avvik påpekt av den gruppesertifikatholder som sa opp avtalen må være lukket før samme eller ny kan gruppesertifikatholder kan inngå ny gruppesertifiseringsavtale. Gruppesertifikatholder skal gjennomføre internrevisjon av skogeiere som har blitt ekskludert fra eget eller andres gruppesertifikat, før skogeier kan tas inn som gruppemedlem. Internrevisjonen kan ikke gjøres tidligere enn 12 måneder etter eksklusjonen. Særlige tiltak for å hindre gjentakelse skal vurderes, for eksempel at gruppemedlem ikke selv kan administrere nye drifter.

5.4.3 Klage på suspensjon eller eksklusjon

Skogeier som er suspendert eller har fått sin gruppesertifiseringsavtale trukket tilbake kan etter klage, jf. kap. 6.2. Gruppesertifikatholder skal ha rutine for å behandle slik klage. Tvist om tolking av standarder og kravpunkt kan bringes inn for PEFC Norge, jf. PEFC N 01 – kapittel 11.

6 Krav til gruppemedlemmer som inngår i gruppesertifisering

6.1 Krav til gruppemedlemmer

Alle skogeiere kan sertifiseres gjennom deltakelse i gruppesertifisering under en gruppesertifikatholder, såfremt de oppfyller gruppesertifikatholders krav til å delta i gruppen.

Det skal inngås skriftlig avtale om gruppesertifisering, enten gjennom en frittstående skogsertifiseringsavtale eller gjennom virkeskontrakt med sertifiseringsavtale.

Gruppemedlemmene forplikter seg ved avtalen med gruppesertifikatholder til å:

1. Følge norsk lovgivning relevant for skogforvaltning og Norsk PEFC Skogstandard for all aktivitet på skogeiendommen.
2. Skaffe seg kompetanse om Norsk PEFC Skogstandard eller benytte andre som har slik kompetanse ved planlegging og gjennomføring av skogbrukstiltak på eiendommen.
3. Sørge for at all relevant informasjon blir meddelt oppdragstaker eller entreprenør.
4. Følge sertifikatholders krav og rutiner i forbindelse med oppfølging av sertifiseringen. Hogst og andre skogbrukstiltak i nøkkelbiotoper skal godkjennes på forhånd av sertifikatholder.

5. Melde avvik på skogeiendommene til øvrige sertifikatholdere dersom skogeier er tilsluttet mer enn ett gruppesertifikat.
6. Gi opplysninger om andre nåværende eller tidligere medlemskap i gruppesertifikat
7. Opplyse om åpne avvik ved skifte til ny gruppesertifikatholder eller dersom skogeier er tilsluttet andre gruppesertifikat.
8. Bidra til å lukke avvik som oppstår på eiendommen.
9. Samarbeide og bistå ved gjennomføring av internkontroll, internrevisjon og eksternrevisjon og ellers dersom det er relevant eller har innvirkning på sertifiseringssystemet. Herunder svare på alle forespørsler om relevante data/informasjon fra sertifikatholder eller sertifiseringsorgan.
10. Sørge for å gjennomføre korrigerende og forebyggende tiltak som pålegges fra sertifikatholder.
11. Følge PEFC Norges retningslinjer for offentlighet i henhold til PEFC N 01.
12. Dokumentere hogst og andre tiltak i samsvar med sertifikatholders krav.
13. Gi opplysninger om alle vesentlige forhold som miljøverdier, kulturminner og andre forhold som er relevant ved planlegging og gjennomføring av skogbrukstiltak på eiendommen.

6.2 Oppsigelse av avtale

Ved oppsigelse av sertifiseringsavtalen opprettholdes gruppesertifikatholders ansvar og rettighet til å kontrollere eiendommen i inntil 1 år etter oppsigelse. Gruppemedlemmets forpliktelse til å samarbeide, ved gjennomføring av kontroll og revisjon og lukking av eventuelle avvik, opprettholdes på tilsvarende måte i 1 år.

6.3 Klage på suspensering og tilbaketrekning av avtale

Skogeiere som har fått sin avtale suspendert eller tilbaketrukket kan klage til sertifiseringsorganet med begjæring om å få oppsigelsen vurdert.

7. Sertifikatholder – ansvar og forpliktelser

7.1. Planlegging

Krav til planlegging er beskrevet i ISO 14001 kap. 6, og omhandler tiltak for å ta hensyn til risikoer og muligheter samt miljømål og planlegging for å oppnå dem.

Dersom sertifikatholder planlegger endringer i ledelsessystemet, skal disse endringene inkluderes i plan for ledelsessystemet.

Dersom sertifikatholder bestemmer seg for å oppfylle krav i Norsk PEFC Skogstandard på gruppenivå, skal disse kravene legges inn og følges opp i sertifikatholders plan for ledelsessystemet.

7.2. Støtte og drift

7.2.1 Støtte

1. Sertifikatholder skal bestemme og skaffe til veie de ressurser som er nødvendige for å etablere, implementere, vedlikeholde og kontinuerlig forbedre sertifiseringssystemet, jf. ISO 14001 kap. 7.1.
2. Sertifikatholder skal ha rutiner for å sikre at det er tilstrekkelig kompetanse i alle ledd i organisasjonen, jf. ISO kap 7.2. Krav til kompetanse er nærmere beskrevet i kapittel PEFC N 03 kap 9.
3. Sertifikatholder skal etablere kommunikasjon for å øke bevisstheten blant gruppe-medlemmer vedrørende:
 - a) sertifikatholders miljøpolicy;
 - b) kravene i bærekraftig skogforvaltning nedfelt i Norsk PEFC Skogstandard;
 - c) deres bidrag til effekten av sertifiseringssystemet og bærekraftig skogforvaltning, inkludert fordelene med forbedring av gruppens prestasjon;
 - d) implikasjonene av å ikke samsvare med kravene til ledelsessystemet, jf. PEFC N 03 kap. 7.7
4. Sertifikatholder skal etablere, implementere og vedlikeholde nødvendige prosesser for intern og ekstern kommunikasjon relevant for sertifiseringssystemet, jf. ISO 14001 kap. 7.4.
5. Sertifikatholder skal ha hensiktsmessige mekanismer på plass for å løse klager og tvister knyttet til gruppesertifiseringssystemet og bærekraftig skogforvaltning.
6. Sertifikatholder skal ha rutiner for dokumentert informasjon iht. ISO 14001 kap. 7.5. Dokumenterte informasjonen relevant for gruppesertifiseringssystemet og oppfyllelsen av kravene i Norsk PEFC Skogstandard skal være:
 - a) oppdatert;
 - b) tilgjengelig og egnet for bruk, der og når det er nødvendig;
 - c) tilstrekkelig beskyttet (for eksempel mot misbruk, av taushetsbelagt informasjon, uriktig bruk eller tap av helhet)

7.2.2 Drift

Krav til drift er definert i ISO 14001, kap. 8.

1. Sertifikatholder skal etablere, implementere, styre og vedlikeholde prosesser som er nødvendige for å:
 - a) oppfylle kravene til gruppesertifisering og Norsk PEFC Skogstandard og
 - b) implementere tiltakene identifisert i forbindelse med planlegging, jf kap. 7.1

2. Planlegging, implementering og kontroll skal gjøres ved å:
 - a) definere de nødvendige prosessene og etablere kriterier for disse;
 - b) implementere kontroll av prosessene i samsvar med kriteriene;
 - c) oppbevare dokumentert informasjon i det omfang som er nødvendig for å kunne være sikker på at prosessene er utført som planlagt.

7.3. *Rutiner og ansvar for etterlevelse av Norsk PEFC Skogstandard*

Sertifikatholder skal ha følgende rutiner og ansvar:

1. Sertifikatholder skal ha rutiner for å sikre at skogeier har etterlevd kravpunkt i Norsk PEFC Skogstandard. Gruppemedlemmenes oppfyllelse av kravene skal være sentralt administrert og kontrolleres av gruppesertifikatholder.
2. Sertifikatholder skal bidra til å sikre at avvik hos skogeier som annen sertifikatholder er ansvarlig for, blir fulgt opp og behandlet.
3. Sertifikatholder skal ha rutiner for å informere andre aktuelle sertifikatholdere dersom det er spesielle forhold på en skogeiendom som er av vesentlig betydning for sertifisering av den enkelte eiendom.
4. Sertifikatholder skal ha dokumentert rutine for å behandle og følge opp avvik, herunder varsling av sertifiseringsorgan og virkeskjøper ved alvorlige avvik, jf kap. 8.2.1.
5. Sertifikatholder skal dokumentere behandling av eksterne henvendelser/klager. Avsender skal informeres om hvordan henvendelsen er vurdert og fulgt opp.
6. Der standarden krever at person med skogbiologisk kompetanse gjør vurderinger, skal disse dokumenteres.
7. Sertifikatholder skal ha et internkontrollsystem som er tilpasset hvordan alle kravpunktene i Norsk PEFC Skogstandard til sammen dekker krav til bærekraftig skogbruk, og alle gruppemedlemmer skal inngå i dette systemet. Se kapittel 8. For kravpunkt knyttet til hogst og skogbrukstiltak kan sertifikatholder ha rutiner og beskrivelse for korrigerende skogbrukstiltak som del av skogeiers forpliktelser ved mislighold.
8. Dersom forhold ved eiendommen gjør det nødvendig å foreta tilpasninger til lokale forhold, skal det leggs fram for PEFC Norge til godkjenning. Det samme gjelder dersom det kan være tvil om hvordan Norsk PEFC Skogstandard er etterlevd.
9. Viktige opplysninger og vurderinger ved hogst av minst 100 kubikkmeter skal dokumenteres. Gruppesertifikatholder skal ha rutiner for oppfølging av dette.

10. Skogeier som hogger/administrerer skogsdrift selv skal oppbevare dokumentasjon om driften, slik at den kan forevises ved forespørsel.
11. Dokumentasjonen skal oppbevares i minimum 10 år.
12. Sertifikatholder skal sende inn en årlig oversikt over klager og behandling av disse til PEFC Norge.
13. Sertifikatholder skal samarbeide og effektivt besvare forespørsler fra sertifiseringsorgan, akkrediteringsorgan, PEFC Int eller PEFC Norge om relevante data og dokumentasjon. De skal også sørge for tilgang til de sertifiserte skogområdene i forbindelse med formelle revisjoner, kontroller og ellers dersom det er relatert til sertifiseringssystemet.
14. Sertifikatholder skal sørge for at informasjon om praktisering av Norsk PEFC skogstandard gjøres tilgjengelig for allmennheten og aktuelle interesseorganisasjoner (dette vil framgå i årlig miljørapport, jf. kap. 5.2 pkt. 15), og at forholdene legges til rette slik at berørte organisasjoner skal kunne bli hørt dersom de har faglige innspill eller synspunkter knyttet til den sertifiserte virksomheten. Alle henvendelser eller klager knyttet til den sertifiserte virksomhet skal dokumenteres og besvares i tråd med ISO 14001, kravpunkt 10 i PEFC N 02 og miljøinformasjonslovens bestemmelser.
15. Dersom interessegrupper tar kontakt med sertifikatholder med ønske om informasjon og/eller dialog, skal sertifikatholder finne en hensiktsmessig måte å imøtekomme dette på.
16. Sertifikatholder skal utarbeide en plan med retningslinjer for bruk av ulike skogbrukstiltak. Retningslinjene skal baseres på syklusen av kartlegging og planlegging, implementering, overvåking og evaluering og en hensiktsmessig vurdering av de sosiale, miljømessige og økonomiske effektene av skogbrukstiltakene. Dette skal danne grunnlag for en kontinuerlig forbedring får å minimere eller unngå negative konsekvenser. Retningslinjene skal vurderes og eventuelt revideres årlig, med utgangspunkt i en vurdering av erfaringer med retningslinjene, statistikk for gjennomførte tiltak, offentlig resultatkontroll av skogbrukstiltak, og utviklingen i skogen regionalt basert på resultatene fra Landskogtakseringen. Retningslinjene skal sikre en periodisk evaluering av skogbrukstiltakene og resultatene skal benyttes i videre planleggingsprosess. Retningslinjene skal være offentlig tilgjengelig.
17. Gruppesertifikatholder skal ha nødvendig kompetanse om lukkede hogstformer, og beskrive hvordan målet om å øke andelen lukkede hogster og småflatehogster hos sine skogeiere kan oppnås på kort og lang sikt, f.eks. ved planlegging og gjennomføring av skjøtselstiltak. Skogeier skal kunne tilbys et produkt med planlegging og gjennomføring av lukket hogst.

18. Sertifikatholder skal ved planlegging og gjennomføring av hogst i viktige friluftslivsområder styrke bruken av ulike tiltak for å dempe negative virkninger av hogst med hensyn til opplevelseskvaliteter for friluftslivet. Under følger, en ikke uttømmende, liste over tiltak som skal vurderes:
- a) Bevisst planlegge størrelse og arrondering av flatehogster og frøtrestillingshogster slik at de tilpasses landskapets former og linjer
 - b) Særlig vurdere, og ta i bruk, mulighetene for bruk av lukka hogstformer og kombinasjon av ulike hogstformer.
 - c) Begrense flatestørrelse, for eksempel ved oppdeling av hogst over flere år
 - d) Gjensetting av flest mulig stabile livsløpstrær på selve hogstflaten, alternativt som høgstubber der trestabiliteten er svak.
 - e) Forsterke gjensetting av trær i grupper/holt
 - f) Spare stabile trær på koller, i fuktige områder og i tilknytning til andre landskapsformer som kan bidra til variasjon i skoglandskapet
 - g) Gjennom ungskogpleie bidra til å skape stabile trær som gir grunnlag for fleksibilitet i framtidig skogbehandling
 - h) Planlegge hogst slik at terrengtransport kan gjennomføres med minst mulig risiko for terrengskader. Terskelen for å stanse drifter ved kjøreskader skal her være lavere og eventuell oppretting skal gjennomføres umiddelbart eller så raskt det lar seg gjøre.
19. Sertifikatholder skal utarbeide rutine, som er avklart med Norges Reindriftssamers Landsforbund, for periodevis dialog med reindriftsnæringen. Den periodevise dialogen skal være et møtepunkt for å kunne gi gjensidig informasjon. Den periodevise dialogen skal også fange opp eventuelle konflikter mellom reindriftsnæring og skogbruk. Ved konflikter skal sertifikatholder søke å løse disse gjennom dialog og forbedring av rutiner.
20. Sertifikatholder skal ha nødvendig kompetanse om integrert plantevern for å veilede gruppemedlemmene.
21. For skogeiendommer under 1500 dekar produktiv skog og for skogeiendommer større enn 1500 dekar produktiv skog som ennå ikke har gjennomført BVO-kartlegging, jf. innfasingsplan i kravpunkt 23, skal sertifikatholder overvåke utviklingen av biologisk viktige områder gjennom statistikk fra Landsskogstakseringen. Dersom overvåkingen viser at det er mindre enn 10 % biologisk viktige områder i overvåkingsområdet skal det iverksettes tiltak for å nå 10 %. Sertifikatholderne kan samarbeide om denne overvåkingen.
22. Ved store kalamiteter i en region og hvor oppryddingsarbeidet vil ta lang tid kan det søkes PEFC Norge om dispensasjon fra krav knyttet til døde trær, jf. kravpunkt 13 Livsløpstrær og døde trær.

8 Prestasjonsevaluering

8.1 *Overvåking, måling, analyse og evaluering*

Sertifikatholder skal overvåke, måle, analysere og evaluere sine prestasjoner, jf. ISO 14001 kap. 9.1.

8.2 *Sertifikatholders internkontrollsystem*

Sertifikatholder skal implementere et internkontrollsystem for kontroll av hele gruppens samsvar med Norsk PEFC Skogstandard, PEFC N 02.

Formål

Formålet med det interne kontrollsystemet skal være:

1. Å sikre at krav og aktiviteter blir gjennomført på riktig måte
2. Å sikre at det blir en tilstrekkelig stor sjanse for å forebygge og oppdage feil
3. Å gi et dekkende bilde av situasjonen
4. Å gi et grunnlag for forbedringstiltak

Egenkontrollens hovedoppgave er knyttet til mål 1. Den interne kontrollen vil kunne bidra til å oppfylle alle målene. Den interne revisjonen vil på sin side kunne bidra til å oppfylle de 3 siste målene, men vil være spesielt viktig i forhold til mål 4.

Egenkontroll

Egenkontroll er den enkelte skogeier, skogsarbeider eller entreprenørs kontroll av eget arbeid.

Intern kontroll

Intern kontroll i denne sammenheng er den interne kvalitetskontroll som utføres av den ansvarlige for den enkelte oppgave, som han/hun har ansvaret for.

Intern revisjon

Intern revisjon gjennomføres av sertifikatholder, men skal utføres av personer som ikke har vært direkte involvert i den arbeidsoppgaven som revideres.

Resultatet av intern revisjon skal være et tema på ledelsens gjennomgåelse.

Oppfølging av underleverandører

I forbindelse med oppfølging av underleverandører, som f.eks. skogsentreprenører, sier ISO 14001 at organisasjonen skal etablere og iverksette prosedyrer i tilknytning til de identifiserte vesentlige miljøaspektene forbundet med varer og tjenester som organisasjonen bruker. Videre skal gruppesertifikatholder kommunisere aktuelle prosedyrer og krav til leverandører, inklusive kontraktpartnere.

Kontrollsystem

Det samlede kontrollsystem kan beskrives gjennom følgende matrise:

Kontrollform	Objekt	Ansvarlig	Hyppighet
Egenkontroll	De konkrete tiltak i skogen den enkelte selv har gjennomført	Utførende person, entreprenør eller skogsarbeider	Alle tiltak
Intern kontroll (Tilsyn)	Utført egenkontroll og gjennomførte skogbrukstiltak som den enkelte er ansvarlig for selv, ved egne ansatte eller underleverandører	Oppdragsgiver som skog-funksjonær, driftsleder, skogeier mv..	Hyppighet tilpasset risiko for alvorlige feil, jf. minimumsnorm angitt nedenfor.
Intern revisjon	Utført egenkontroll og intern kontroll. Gjennomførte skogbrukstiltak. Miljøstyringssystemet slik det fungerer for den aktuelle lokalitet.	Eget personell eller spesielt innleide personer med skolering innenfor miljørevisjon, skogbruk og miljø.	Utvalgsbasert, med hyppighet tilpasset antatt risiko for feil, og tilstrekkelig til å gi et dekkende bilde av virksomheten.

Det er viktig å understreke betydningen av at hver enkelt organisasjon selv har et eierforhold til det kontrollsystem som blir fulgt, og har et ansvar for å tilpasse det til egen virksomhet. Det er derfor verken mulig eller hensiktsmessig å gi detaljerte regler for hvordan kontrollsystemet skal bygges opp. Det er likevel grunn til å klargjøre målene for kontrollvirksomheten og gi en del konkrete retningslinjer. Ulikhetene mellom organisasjonene som er sertifisert gjør at den interne kontrollen vil måtte organiseres på forskjellige måter. Mens skogbrukslederne vil være en viktig ressurs i skogeiersamvirkene, vil skogeierne eller representanter for disse gjerne være de som utfører den interne kontrollen i andre organisasjoner. Egenkontrollen vil også måtte bli forskjellig etter hvilke grupper som utfører arbeidet.

Egen kontroll, intern kontroll og interne revisjoner skal alltid dokumenteres. Ved vurdering av kontrollhyppighet, må hele det samlede interne kontrollsystemet vurderes under ett. Den interne kontrollen sammen med interne revisjoner er en måte å kontrollere/vurdere om eiendommene/sertifikatholder utfører oppdragene i henhold til oppsatte mål og intensjoner. Dersom det oppdages feil eller uklarheter i forbindelse med interne revisjoner, vil dette rapporteres som avvik/observasjoner eller kommentarer. En slik rapporteringsprosedyre har to effekter:

1. Siden eventuelle avvik/observasjoner avdekket under intern revisjon blir fremlagt under ledelsens gjennomgang, er dette ledelsens måte å være oppdatert på «systemets status og eventuelle svake sider» i organisasjonen.
2. Avvik/observasjoner avdekket under intern revisjon vil redusere risiko for gjentak av uheldig praksis hos den enkelte ansatte/underleverandør/skogeier.

Interne revisjoner må også gi et grunnlag for å dokumentere utviklingen i organisasjonen over tid. Det er i den sammenheng viktig å få frem både de positive og negative sidene som avdekkes under interne revisjoner.

Krav til internkontroll

Hyppighet av internkontroll tilpasses risiko for alvorlige feil. Som minimum skal følgende hyppighet benyttes:

- 10 % av gjennomførte hogst- og markberedningsoppdrag
- 5 % av gjennomførte skogkulturoppdrag

Der egenkontrollen er usikker eller lite dokumentert økes hyppigheten tilsvarende.

Krav til intern revisjon

Krav til planlegging av revisjonen

Kravet til intern revisjon framgår av ISO 14001 kapittel 9.2.

Nivå som skal inngå i intern revisjon

Den interne revisjonen ved skogsertifisering består både av en kontroll av systemet i organisasjonen og en stikkprøvekontroll i skogen med fokus på om Norsk PEFC Skogstandard er fulgt.

Systemdelen av revisjonen må legges opp slik at alle avdelinger/ distriktsenheter blir revidert i løpet av en viss tid. Kunnskap og forståelse for Norsk PEFC Skogstandard og de rutiner som er etablert for å implementere disse samt internkontrollen, må stå sentralt.

Antall stikkprøver skal normalt være kvadratroten av antall gruppemedlemmer. Minimum 25% av utvalget skal være fra et tilfeldig uttrekk. I det resterende utvalg skal blant annet følgende punkter hensyntas:

- Risiko- og mulighetsområder fra blant annet kartlegging av miljøaspekter
- Tidligere funn fra eksterne og interne revisjoner, herunder resultat fra de interne kontrollene
- Registrerte avvik og eksterne henvendelser
- Gruppemedlemmer som gjennomfører skogtiltak med stor påvirkning, hvor sertifikatholder i liten grad er involvert i prosessen

Utgangspunktet for revisjonen er etterlevelse av Norsk PEFC Skogstandard. Ved utforming av kontrollopplegget skal det prioriteres med bakgrunn i tiltakets påvirkning og konsekvens. Gjennomføring av skogsdrift blir derfor det viktigste kontrollelementet. Kontrollobjektet skogsdrift skal ikke være lavere representert enn 70% av antall stikkprøver det enkelte år. Sertifikatholder skal, med bakgrunn i påvirkning og konsekvens, dokumentere valg av antall stikkprøvekontroller for de ulike skogbrukstiltakene.

Personell som benyttes til intern revisjon må ha god innsikt i relevante standarder og sertifikatholders systemer. I tillegg må vedkommende ha god forståelse for skogøkologi og

inngående kunnskap om skogbruk. Uavhengighet, i forhold til det/de som revideres, er sentralt ved interne revisjoner. Intern revisjon skiller seg fra intern kontroll på dette punkt.

8.2.1 Retningslinjer for behandling av sertifiseringsavvik hos skogeiere med gruppesertifiseringsavtale

Retningslinjene beskriver hvordan gruppesertifikatholder skal vurdere og behandle sertifiseringsavvik hos skogeiere som har gruppesertifiseringsavtale. Retningslinjene er normative og skal bidra til mest mulig lik behandling av sertifiseringsavvik hos gruppesertifikatholderne.

Gruppesertifikatholder skal ha rutiner for å kontrollere og avdekke mulige sertifiseringsavvik, se kapittel 7.3 og 8.2, og skogeier skal rette feil se kapittel 6. Skogeier kan klage på eventuell suspensjon eller oppsigelse av sertifiseringsavtalen se kapittel 6.3.

Feil som oppdages av andre enn skogeier og gruppesertifikatholder og meddeles som klage skal behandles etter samme rutiner.

Typer avvik

Avvik deles inn i tre kategorier:

- Mindre avvik
- Vesentlig avvik
- Alvorlig avvik

Mindre avvik: Dette er avvik som ikke fører til betydelig risiko for negativ påvirkning på skogproduksjon, miljø- og friluftslivskvaliteter det skal tas hensyn til eller til forurensning. Gruppesertifikatholder skal beskrive hvordan den som er ansvarlig skal rette opp avviket. Vedkommende skal innen angitt frist rette opp avviket, eventuelt med avbøtende tiltak. Fristen skal ikke være lengre enn hva som etter årstid er nødvendig for å rette avviket. Tømmer fra siste kontrakt med skogeier kan kjøpes og omsettes som sertifisert. Gjentakelse av flere mindre feil eller manglende oppretting kan føre til vesentlig avvik.

Vesentlig avvik: Dette kan være gjentakelse av flere mindre avvik eller at mindre avvik ikke rettes i samsvar med gruppesertifikatholders krav eller innen frist. Videre er det feil som fører til betydelig risiko for negativ påvirkning på skogproduksjon, miljø- og friluftslivskvaliteter det skal tas hensyn til eller til forurensning. Tømmer fra siste kontrakt med skogeier kan kjøpes og omsettes som sertifisert, forutsatt at avviket rettes opp etter gruppesertifikatholders anvisning og frist. Det må gjennomføres kontroll på at avviket er lukket. Dokumentasjon på gjennomført avvikslukking er en forutsetning for inngåelse av ny avtale om kjøp av tømmer. Vesentlig avvik kan rettes opp med avbøtende tiltak. Videre må ansvarlig aktør/skogeier gjennomføre kurs om Norsk PEFC skogstandard eller andre relevante opplærings- og/eller oppfølgingstiltak. Mangelfull lukking eller gjentakelse av vesentlig avvik kan føre til alvorlig avvik.

Alvorlig avvik: Dette kan være gjentakelse av flere vesentlige avvik eller at vesentlige avvik ikke rettes i samsvar med gruppesertifikatholders krav eller innen frist. Videre er det feil som har ført til betydelig negativ påvirkning på skogproduksjon, miljø- og friluftslivskvaliteter og kulturminner det skal tas hensyn til eller til forurensning. Dette er feil som også kan være lovbrudd eller i strid med godkjent forvaltning, f.eks.; hogst i økologisk funksjonsområde for prioritert art, utvalgt naturtype, naturreservat, nasjonalpark eller hogst i eller av nøkkelbiotop eller skading av vernet kulturminne. I slike saker skal gruppesertifikatholder melde mulig

lovbrudd til offentlig myndighet samt varsle sertifiseringsorgan. Gruppesertifikatholder skal for sak meldt som mulig lovbrudd senest 14 dager etter avvikslukking informere offentlig myndighet om hvordan avviket er lukket.

Ved alvorlig avvik der skogeier er ansvarlig, skal skogeier suspenderes fra å kunne selge tømmer inn til avviket er lukket og eventuelle straffbare forhold avklart. Der annen aktør har vært ansvarlig må avtale- og ansvarsforhold tilpasses alvorlighetsgrad. Tømmer fra kontrakt der det er alvorlig avvik skal ikke omsettes som sertifisert. Alvorlig avvik kan lukkes med avbøtende tiltak. Slike tiltak må ha minst samme tømmerverdi/volum og miljøverdi som opprinnelig hensyn. Når avviket er lukket og avbøtende tiltak gjennomført kan suspensjonen oppheves og tømmer fra gjeldende kontrakt kan selges som sertifisert. Dette gjelder bare der det er sannsynliggjort at feilen etter oppretting ikke har ført til betydelig og varig negativ påvirkning på skogproduksjon, miljø- og friluftslivskvaliteter eller kulturminner det skal tas hensyn til eller ført til forurensning Videre skal tømmerkjøper(e) informeres om lukking av avviket og selv ta avgjørelse om de vil kjøpe tømmeret i samsvar med deres PEFC sporbarhetssertifikat.

Der alvorlig avvik ikke lukkes innen frist eller det konkluderes med at skogeier er direkte ansvarlig for alvorlig avvik skal gruppesertifiseringsavtalen trekkes tilbake. Tømmer fra hogst med alvorlige avvik, som ikke blir lukket, kan ikke omsettes som sertifisert.

8.3 Ledelsens gjennomgåelse

Sertifikatholders øverste ledelse skal årlig gjennomgå ledelsessystemet for å sikre at det fortløpende er velegnet, tilstrekkelig og virkningsfullt. Kravene til hva gjennomgåelsen skal omfatte er nærmere beskrevet i ISO 14001 kap. 9.3.

9 Krav til kompetanse hos skogeier, entreprenører /skogsarbeider, funksjonær og ledelse

Gruppesertifikatholder skal ha rutiner for å sikre at det er tilstrekkelig kompetanse i alle ledd i organisasjonen.

Målgrupper:

Etter krav og regler i PEFC Norges skogsertifiseringssystem, ISO 14001 og Norsk PEFC Skogstandard er det følgende målgrupper for kompetanse:

1. Skogeier
2. Entreprenør/skogsarbeider
3. Personer med ansvar for planlegging og gjennomføring av operative skogbrukstiltak
4. Miljøansvarlig ledelse/skogbiologisk kompetanse

Målgruppene har ulike roller i forhold til administrative og praktiske funksjoner, men kan fra hvert sitt ståsted bryte regler og Norsk PEFC Skogstandard hvis de ikke har nødvendig kompetanse.

Ved avvik fra krav og regler og Norsk PEFC Skogstandard skal behovet for opplæring vurderes.

Krav til kompetanse og oppfølging

Skogeiere

Skogeier skal ha den kompetansen om Norsk PEFC Skogstandard som er nødvendig for å kunne planlegge og å gjennomføre de aktuelle skogtiltakene i samsvar med kravene. Ved å gjennomføre kurs i Norsk PEFC Skogstandard, vil skogeier normalt få dekket dette kompetansebehovet.

Dersom skogeier ikke har nødvendig fagkompetanse, skal beslutninger vedrørende tiltaket i skogen bistås av personer med kompetanse.

Gruppesertifikatholder skal kunne tilby skogeier tilfredsstillende opplæring i Norsk PEFC Skogstandard.

Personer med ansvar for planlegging og gjennomføring av operative skogbrukstiltak

Krav til denne målgruppen er at de har inngående kjennskap til skogbruk.

Kurs i Norsk PEFC Skogstandard skal være gjennomført. De skal ha grunnleggende kjennskap til rutine og prosedyrene rundt miljøstyringssystemet og til sin rolle og sitt ansvar.

Det kan stilles krav til sertifikatholder om årlig oppfølging av denne gruppen,

Entreprenør og skogsarbeider

I forhold til denne målgruppen stiller sertifikatholder krav til gjennomførte kurs og kjennskap til sin rolle og sitt ansvar i miljøstyringssystemet overfor samarbeidende målgruppe. Erfaring eller annen relevant utdanning kan erstatte de krav som stilles.

Det finnes i dag tilbud om kurs som gir fagbrev og tilbud på kortere mer fagrettede kurs for skogsarbeidere og maskinførere. Gruppesertifikatholder skal ut fra status på kompetansen i målgruppa utarbeide nødvendig opplæringsplan for å tilfredsstille de krav organisasjonen stiller.

Hvis målgruppa driver med avvirking eller markberedning, skal kurs i Norsk PEFC Skogstandard være gjennomført.

Helårs arbeidere med selvstendig ansvar skal ha fagbrev. Erfaring eller annen relevant utdanning kan erstatte fagbrev. En slik vurdering skal kunne dokumenteres. Der kravene ikke er tilfredsstillende skal opplæringsplanen synliggjøre når dette vil skje.

Krav til opplæring overfor målgruppa skal skille på arbeidets art (hogst, kjøring, markberedning, planting og ungsogspleie) og hvor stort kvantum som blir handtert av den enkelte. Sesongbetonte skogsarbeidere skal ha kunnskap om Norsk PEFC Skogstandard på de felter hvor deres arbeid berører kravpunkt.

Skogsarbeidere som utfører arbeidsledelse og administrative oppgaver tilknyttet skogbruk i tillegg til ordinært skogsarbeid, skal ha fagbrev eller tilsvarende kompetanse.

Miljøansvarlig ledelse/skogbiologisk kompetanse

Miljøansvarlig hos gruppesertifikatholder skal ha inngående kjennskap til PEFC Norges sertifiseringssystem angitt i dokumentene PEFC N 01-06, ISO 14001 standarden samt norsk skogbruks- og miljølovgivning.

Miljøansvarlig skal i tillegg ha kunnskap om hvordan miljøarbeidet fungerer i egen organisasjon, samt norsk skogbruk for øvrig, og bidra til samordnet praktisering internt og eksternt. I tillegg kommer krav om tilgang på kompetanse, bl.a. om lukkede hogster og integrert plantevern, jf. kap. 7.3.

Person med «skogbiologisk kompetanse godkjent av sertifikatholder» som brukes ved etterlevelse av kravpunktene nøkkelbiotoper, hensyn til rovfugler og ugler og hensyn til tiurleik i Norsk PEFC Standard, skal ha relevant biologisk bakgrunn og erfaring og ha inngående kjennskap til Norsk PEFC Skogstandard.

10 Forbedring

1. Sertifikatholder skal definere muligheter for forbedring og implementere nødvendige tiltak for å oppnå tilsiktede resultater av sitt sertifiseringssystem, jf. ISO 14001 kap. 10.1.
2. Sertifikatholder skal ha rutiner for håndtering av avvik og korrigerende tiltak, jf. ISO 14001 kap 10.2.

Når det oppstår avvik, skal sertifikatholder:

- a) Reagere på avviket og treffe tiltak for å styre og korrigere det samt håndtere følgene av avviket, inkludert motvirke ugunstig miljøpåvirkning.
 - b) Evaluere behovet for tiltak for å eliminere årsakene til avviket slik at det ikke gjentar seg eller oppstår annet sted, ved å:
 - i. Granske avviket
 - ii. Bestemme årsakene til avviket
 - iii. Bestemme om lignende avvik finnes eller kan tenkes oppstå
 - c) Implementere tiltak som måtte være nødvendige;
 - d) Gjennomgå virkningen av de iverksatte korrigerende tiltakene
 - e) Hvis nødvendig, gjøre endringer i sertifikatholders ledelsessystem.
3. Sertifikatholder skal oppbevare dokumentert informasjon som bevis på:
 - a) Avvikenes art og eventuelle tiltak som blir truffet som følge av dem;
 - b) Resultatene fra eventuelle korrigerende tiltak.
 4. Sertifikatholder skal kontinuerlig forbedre egnetheten, tjenligheten og virkningen av gruppesertifiseringssystemet og den bærekraftige forvaltningen av skogen skal kontinuerlig forbedres.